Lietas arhīva Nr. CA-0089-19
ECLI:LV:LAAT:2019:0404.C12253717.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2019.gada 4.aprīlī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš
tiesneses A.Šilova un L.Mežale
ar tiesas sēdes sekretāri D.Mikažāni,
piedaloties zvērinātam advokātam J.Kubilim
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2018.gada 23.novembra spriedumu /pers. B/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ par ārstēšanās izdevumu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1]/pers. B/ (turpmāk arī prasītāja) pilnvarotā persona 2017.gada 5.septembrī iesniedza tiesā prasību, un pēc prasības papildināšanas lūdza piedzīt no SIA /Nosaukums A/ (turpmāk arī atbildētāja) prasītājas labā ārstēšanās izdevumus 1913,86 *euro*, morālā kaitējuma kompensāciju 25 000 *euro* un tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

2017.gada 23.maijā plkst. 15.59 /adrese/, /pers. B/, dodoties projām no tirdzniecības un izklaides centra /Nosaukums A/, tā izejas automātiskās durvis sāka vērties ciet, iespiežot prasītāju starp abām durvīm. Prasītāja nokrita un guva miesas bojājumus. Viņa nekavējoties tika nogādāta Daugavpils reģionālajā slimnīcā, kur sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība un diagnosticēts kreisā augšstilba caurtrohantērs šķembains lūzums ar dislokāciju un galvas sasitums. Prasītāja tālākai ārstēšanai un rehabilitācijai tika stacionēta. Minētais apstiprināts ar Valsts policijas 2017.gada 12.jūnija lēmumu.

Prasītājai 2017.gada 29.maijā ar implantu palīdzību stabilizēti un savienoti salūzušie kaulu fragmenti ar mērķi veikt precīzu kaulu rekonstrukciju un konkrēta kaula funkcijas pilnīgu atgūšanu. Šāda ķirurģiska ārstēšanās metode vienlaikus ietver infekcijas, implanta lūzumu un skrūvju izstumšanas no kaula risku, kas prasītājas ievērojama vecuma dēļ var radīt vēl plašāku kaitējumu veselībai. Prasītāja pati nevar patstāvīgi pārvietoties, veikt citas ikdienišķas darbības, bet pārvietojas ratiņkrēslā. Operācija negarantē pilnvērtīgu prasītājas spēju patstāvīgi pārvietoties atjaunošanu.

Atbildētāja noraidīja prasītājas pārstāvja pirmstiesas brīdinājumu par ārstēšanās izdevumu un morālā kaitējuma kompensēšanu.

Prasītājai ir radīts personisks aizskārums, nodarot miesas bojājumus (fizisks aizskārums), kas radījis nepieciešamību izmantot medicīnisko palīdzību un maksāt par ārstēšanās pasākumiem (mantisks zaudējums), lai pilnvērtīgi novērstu notikuma negatīvās sekas un iespēju robežās atjaunotu spēju patstāvīgi pārvietoties. Ar rehabilitācijas procesu saistītie ārstniecības izdevumi rada ievērojamus mantiskus zaudējumus un neērtības, kas radušās ar šo notikumu, liedz prasītājai pilnvērtīgi dzīvot un ikdienā kustēties bez citu personu palīdzības, kā arī patstāvīgi veikt ikdienišķas darbības.

Atbildētāja, pieļaujot apmeklētājiem bīstamu tirdzniecības centra izejas durvju ekspluatāciju, ir nodarījusi personisku aizskārumu prasītājai, kā rezultātā prasītāja nespēj patstāvīgi pārvietoties un cieš psiholoģiskus pārdzīvojumus.

Prasītājas zaudējumi izpaužas kā izmaksas, kas veiktas par ārstniecības un rehabilitācijas pasākumiem, tajā skaitā, medikamentu iegāde un apakšstilba operācija, kas kopā ir 1913,86 *euro*. Tos veido ortopēdiskā matrača iegāde 131 *euro*, tualetes krēsla iegāde 112 *euro*, medicīnas preču iegāde kopā 39,72 *euro*, funkcionālās gultas noma par maiju un jūniju 108 *euro*, izdevumi par medikamentu iegādi 644,48 *euro*, izmaksas par neatliekamo medicīnisko palīdzību 51,27 *euro*, izmaksas par ārsta vizītēm un prasītājas ambulatoro aprūpi 14,21 *euro*, izdevumi par medikamentu un medicīnas preču iegādi pēc brīdinājuma nosūtīšanas atbildētājai 515,57 *euro,* pēc 2017.gada 4.septembra radušies ārstēšanās izdevumi 297,61 *euro*.

Vienlaikus prasītāja cieš pārdzīvojumus, kas saistīti ar dzīves kvalitātes mazināšanos, kustību ierobežojumiem un sāpēm konkrētajās ķermeņa daļās. Tādēļ atbildētājai ir pienākums atlīdzināt prasītājai nodarīto morālo kaitējumu, kas sniegtu gandarījumu par sagādātajām neērtībām, par gūtajiem miesas bojājumiem. Samērīga un negatīvajām sekām atbilstoša morālā kaitējuma kompensācijas summa ir 25 000 *euro*.

Prasība pamatota ar Civillikuma 863., 1036., 1084., 1635., 1649., 1770., 1771., 1779., 1784., 2347.pantu, likuma „Par atbildību par preces un pakalpojumu trūkumiem" 5., 13.pantu.

[2]Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos pilnīgi neatzina prasību un lūdza noraidīt šādu apsvērumu dēļ.

Nav norādīts, argumentēts un pierādīts, kādas ir darbības, kurās tiek vainota atbildētāja un kuras vienlaikus ir pretlikumīgas, kas tieši izraisīja prasītājas miesas bojājumus.

Atbildētāja tirdzniecības centra klientu ērtībai uzstādīja 18 ieejas durvis, no kurām ar automātisko piedziņu ir aprīkotas astoņas, kas ļauj klientiem izvēlēties un izmantot piemērotāko ieiešanu sabiedriskajā ēkā. Nepastāv un nav noteikts neviens fakts, kad sabiedriskās ēkas ekspluatācijas laikā būtu veiktas atkāpes no akceptētā celtniecības būvprojekta. Nepastāv un nav noteikts neviens atbildētājas īpašuma, ieskaitot mehāniskās (automātiskās) durvis, liftus un eskalatorus (bīstamas iekārtas), apgaismojuma, ventilācijas un mikroklimata sistēmas darbnespējas (defekta) fakts, kas būtu nesavienojams ar ēkas apmeklētāju drošību.

Ar vidējo tirdzniecības centra apmeklētību (saskaņā ar statistikas pētījumiem) līdz 6 miljoniem cilvēku gadā (kopš ekspluatācijas sākuma brīža vairāk kā 70 milj. cilvēku) nav noteikts neviens kādas personas miesas bojājumu gūšanas fakts atbildētājas īpašuma defektu rezultātā.

Konkrētajā gadījumā noticis nelaimes gadījums, kura rezultātā prasītāja guva miesas bojājumus, un nav konstatējama atbildētājas vaina un prettiesiska darbība. Tādējādi nav cēloņsakarības starp atbildētājas darbībām un prasītājas miesas bojājumiem, kas piešķirtu viņai tiesības uz atlīdzību saskaņā ar Civillikuma 2347.pantu.

Videonovērošanas materiālā piefiksēti apstākļi, kuros prasītāja guva miesas bojājumus.

[3]Ar Daugavpils tiesas 2018.gada 23.novembra spriedumu noraidīta /pers. B/ prasība pret SIA /Nosaukums A/ par ārstēšanās izdevumu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu.

Spriedumā norādīts šāds pamatojums.

Prasītāja 2017.gada 23.maijā plkst. 15.59 atradās /adrese/, tirdzniecības centrā /Nosaukums A/ un, dodoties projām, izejas automātisko durvju zonā nokrita un guva miesas bojājumus.

Nav strīda, ka pēc šā notikuma prasītāja tika nogādāta Daugavpils reģionālajā slimnīcā, kur viņai tika sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība.

Ievērojot ekspertu atzinumā sniegto viedokli, nav pamata apšaubīt, ka kritiena rezultātā tirdzniecības centrā 2017.gada 23.maijā prasītāja guva miesas bojājumu – "kreisā augšstilba caurtrohantēru šķembainu lūzumu ar dislokāciju".

Novērtējot lietas izskatīšanā iegūtos pierādījumus, secināms, ka lietā nav konstatējami visi zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi. Līdz ar to nav iegūti pierādījumi, ka atbildētājai iestājies zaudējumu atlīdzības pienākums prasītājai.

No lietas materiālos esošā videoieraksta, kā arī no videonovērošanas kameras uzņēmumiem nav nepārprotami izdarāms secinājums, ka SIA /Nosaukums A/ durvis ,,atsitās pret prasītāju", ,,pagrūda" vai ,,notrieca" viņu, kā to norāda prasītājas pārstāvis. Lietā nav iesniegts tehniskās ekspertīzes atzinums vai citi pierādījumi, kas ļautu secināt, ka prasības pieteikumā minētajos apstākļos SIA /Nosaukums A/ izejas automātiskās durvis iedarbojās uz prasītāju. No iesniegtā videomateriāla nav iespējams konstatēt, vai notika saskare, ja notika, tad ar kādu spēku, un kādā mērā tas varēja ietekmēt prasītājas kritienu.

Līguma par durvju tehnisko apsekošanu un apkopi noslēgšana ar ražotāja Dorma speciālistiem nav imperatīva. Lietā nav pierādīts, ka durvis būtu darbojošās neatbilstoši instrukcijai.

Izvērtējot lietā iesniegtos pierādījumus (*SIA "/Nosaukums A/" 2017.gada 21.jūnija slēdziena aktu, automatizēto durvju pārbaudes aktus, 2017.gada 8.jūnija tirdzniecības centra "Ieejas mezgla automātisko durvju pārbaudes aktu", Valsts policijas lēmumu*), secināms, ka nav pierādīta atbildētājas vaina. Proti, nepienācīgas automātisko durvju uzstādīšanas un uzturēšanas fakts. Tāpat nav pierādīts cēloniskais sakars starp atbildētājas darbību (bezdarbību) un prasītājai nodarīto kaitējumu, proti, durvju iedarbība uz prasītājas kritienu un gūtajiem miesas bojājumiem.

Prasībā norādīts, ka prasītājai dodoties projām no tirdzniecības centra, tā izejas automātiskās durvis *,,sāka vērties ciet, iespiežot prasītāju starp abām durvīm",* līdz ar to prasītāja nokrita un guva miesas bojājumus.

Savukārt tiesas sēdē prasītājas pārstāvis norādīja, ka SIA /Nosaukums A/ durvis *,,notrieca prasītāju",* tika lietots arī termins *,,notrieca"* prasītāju un *,,durvis atsitās pret prasītāju".*

Prasībā norādītais apstāklis, ka prasītāja tika *,,iespiesta starp abām durvīm"*, lietas izskatīšanā nav pierādīts.

Prasītāja nav pierādījusi prasības pamatotību. Līdz ar to nav pamata no atbildētājas piedzīt ārstēšanās izdevumu un morālā kaitējuma kompensāciju.

Tā kā nav pierādīta atbildētājas vaina negadījumā un cēloniskais sakars starp atbildētājas darbību (bezdarbību) un prasītājai nodarītajiem miesas bojājumiem, prasība ir pilnīgi noraidāma.

[4]Prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu, pārsūdzot to pilnā apjomā šādu apsvērumu dēļ.

Atbildētājas prettiesiskā rīcība izpaudusies kā visu to darbību neveikšana, kuras vajadzēja veikt, lai nodrošinātu augstu tirdzniecības centra drošības līmeni un novērstu personu apdraudējumu un kaitējuma risku, un ne tikai piesaistot kvalificētus speciālistus durvju apsekošanā un uzturēšanā. Ja īpašnieks to nav nodrošinājis, ko uzskatāmi apliecina notikušā video ieraksts, kurā durvju sensori nenoreaģē uz durvīm tuvojošās prasītājas kustībām, secināms, ka atbildētāja ir rīkojusies prettiesiski un ir atbildīga par savas bezdarbības sekām.

Normatīvie akti atstāj īpašniekam rīcības brīvību sava īpašuma apsekošanā un pārbaudīšanā, uzliekot pienākumu sasniegt tādu īpašuma stāvokli, no kura neizceļas apdraudējums citu personu tiesībām un tiesiskajām interesēm. Šajā gadījumā tas nebija sasniegts, jo no lietā esošā video materiāla nepārprotami ir redzams, ka atbildētāja īpašumā esošā tirdzniecības centra durvis notriec prasītāju un rada prasībā norādīto veselības kaitējumu. Savukārt cēlonisko sakaru (durvju iedarbību uz prasītāju un tai nodarīto miesas bojājumu saikni ar video redzamo kritienu) apstiprina ekspertu atzinums.

Apstāklim, ka pret atbildētāju būtu ierosināts kriminālprocess vai kāda persona būtu notiesāta, nav izšķirošas nozīmes attiecībā uz atbildētājas rīcības tiesiskumu delikttiesiskajās attiecībās, tādēļ nav pamatota tiesas atsaukšanās uz valsts policijas lēmumu kā pierādījumu, nekonstatējot zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus.

Prasītāja apstrīd, ka atbildētājas sagatavotajos aktos ietvertās ziņas atbilst patiesībai, jo akti ir atbildētājas darbinieku, kuri nav speciālisti, sagatavoti dokumenti. Tādēļ vērtējami ļoti kritiski no ticamības viedokļa un nepierāda, ka atbildētāja būtu nodrošinājusi to, ka Dorma automātiskās durvis ir tādā stāvoklī, ka neapdraud citas personas. Šie akti nepamatoti vērtēti kā patstāvīgi pierādījumi, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 104.panta pirmajai daļai tādus dokumentus, kurus pašrocīgi sagatavojusi un iesniegusi lietā ieinteresētā persona, par pierādījumiem var atzīt tikai tad, ja tajos ietvertās ziņas apliecina citi tiesas sēdē pārbaudīti pierādījumi. Tādēļ aktos ietvertās ziņas nav pierādītas likumā noteiktajā kārtībā.

Ne atbildētājas paskaidrojumi vai sagatavotie dokumenti, ne spriedumā norādītais (7.lapas 7.rindkopa) nesniedz atbildi uz to, kā ir izskaidrojama un attaisnojama situācija, kurā, kā redzams video materiālā, prasītāja ienāk zonā, kurā atbilstoši atbildētājai saistošajām instrukcijām durvīm automātiski jāatveras un jāpaliek atvērtām, taču tā vietā tās pēkšņi aizveras, notriecot prasītāju.

Izskaidrojums ir tāds, ka durvju darbības sensori nebija pareizi un ražotāja instrukcijām atbilstoši noregulēti un pienācīgi nedarbojās. Lai arī atbildētāja un tās durvju pārbaudes aktos apgalvots pretējais, ir pierādīts, ka durvīm vajadzēja darboties tā, lai tās atvērtos, prasītājai ienākot sensoru darbības zonā, un tas, ka durvis sāka aizvēršanās procesu, notriecot prasītāju, ir pierādījums atbildētājas prettiesiskai rīcībai. Atbildētāja ir atbildīga par savu darbinieku izvēli un rīcību atbilstoši Civillikuma 1782.pantam, kā arī Dorma speciālistu nepiesaistīšana cita starpā pareizai sensoru noregulēšanai ir bezatbildīga un nepienācīga rīcība, kas pamato un attaisno civiltiesisko atbildību par zemāka drošības standarta piemērošanu nekā norādīts durvju ražotāja instrukcijās.

Atbildētāja nav pienācīgi veikusi durvju uzstādīšanu atbilstoši durvju ražotāja Dorma instrukcijām un norādījumiem, durvju atvēršanās sensoru un citu mehānismu noregulēšanu un apkopi, un pretēji ražotāja rekomendācijām, apkopē un uzturēšanā nav piesaistīti ražotāja speciālisti, bet tā vietā izvēlēts cits pakalpojumu sniedzējs. Tādējādi radusies situācija, ka prasītāja, ieejot automātisko durvju darbības zonā, netiek "uztverta" un durvis viņu notriec, nodarot veselības kaitējumu.

Tirdzniecības centrs ir publiski pieejama vieta, un ēkā atrodas arī aptieka. Atbilstoši Preču un pakalpojumu drošuma likuma 6.panta pirmās daļas 4.punktam atbildētājai bija jānoregulē durvis un to darbība jānodrošina tā, lai ikviena vecuma cilvēks, arī sasirguši patērētāji, var droši, neapdraudot savu dzīvību un veselību, gan ienākt, gan iziet.

Atbildības pienākums izriet ne vien no Civillikuma, bet arī no likuma "Par atbildību par preces un pakalpojuma trūkumiem", jo prasītāja guva kaitējumu veselībai tieši brīdī, kad izmantoja tirdzniecības centra pakalpojumus. Tas izriet no šī likuma 5. un 10.panta.

Atbildētāja ir vainojama par nodarīto kaitējumu, jo, nenodrošinot pienācīgu automatizēto durvju darbību un to sensoru noregulēšanu, rīkojās neuzmanīgi, pretēji tam, kā rīkotos krietns un rūpīgs saimnieks. Atbilstoši Civillikuma 1649. un 1784.pantam, ievērojot to, ka minētās darbības uzskatāmas par ārpuslīgumisku tiesību aizskārumu, atbildētājai ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, kas radušies arī visvieglākās neuzmanības rezultātā.

Ar pierādījumiem lietā nepārprotami ir nodibināts, ka prasītāja krita, jo viņai uztriecās durvis, kas redzams video materiālā, un ka miesas bojājumi ir nodarīti tikai kritiena rezultātā, ko apliecina ekspertu atzinums. Tādēļ nepamatots ir secinājums par cēloniska sakara nekonstatēšanu.

Atbildētājas rīcība, nenodrošinot pārvietošanās drošību tai piederošajā tirdzniecības centrā, ir galvenais un būtiskākais cēlonis, kura neesamības gadījumā kaitējums nebūtu radies.

Prasītāja lūdz izvērtēt norādītos ārstēšanās 1913,86 *euro* un morālā kaitējuma kompensācijas 25 000 *euro* izdevumus un piedzīt tos pilnā apmērā.

[5]Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos piekrīt pirmās instances tiesas spriedumam, bet apelācijas sūdzību neatzīst un lūdz noraidīt. Apelācijas sūdzībā izteiktie apgalvojumi neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, nav pamatoti un neapstiprinās ar pierādījumiem lietā.

Atbildētāja lūdz arī ņemt vērā tās iesniegtos pierādījumus, no kuriem izriet, ka automātiskās durvis strādāja un strādā normālā režīmā, neprasa nekādas papildu apkalpošanas, remontu vai pieregulēšanu un ka ar prasītāju notika nelaimes gadījums viņas pašas neuzmanības vai veselības stāvokļa dēļ.

Paskaidro, ja nav cilvēku, durvis sāk lēni-lēni aizvērties, bet, kad durvju priekšā parādās cilvēki, pēc kādām sekunžu daļām sāk atvērties. No videoieraksta un fotogrāfijām ir redzams, ka prasītāja devās uz durvīm, kas vērās ciet. Turpinot doties ārā, prasītāja neaprēķināja, ka durvis sāka kustēties un viņai nepietiek vietas, lai bez saskarsmes ar durvīm izietu no centra. Atbilstoši notika saskarsme ar durvīm vai iespējams, ka tās nebija. No fotogrāfijām redzams, ka saskarsmes ar pleciem nebija, un nav redzams, vai bija saskarsme ar roku. Diemžēl prasītājai neizdevās nostāvēt kājās un viņa nokrita uz muguras – notika nelaimes gadījums.

Svarīgi ir tas, ka durvis aizveras lēni-lēni, sakarā ar cilvēku plūsmas trūkumu divu sekunžu laikā, durvju aizvēršanās notika par kādiem 10 cm divās sekundēs, un palika brīva vieta, lai izietu caur durvīm, uzmanīgi kustoties.

Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, videoieraksts pierāda, ka nav pat redzams pieskāriens, bet prasītāja pati novirzījās atpakaļ, sakarā ar ko zaudēja līdzsvaru.

Svarīgs pierādījums ir ekspertīzes atzinums, kurā norādīts, ka prasītājai ir slikts veselības stāvoklis. Prasītājai bija grūti kustēties, bija daudz hronisku slimību, pat acu glaukoma. Tātad viņa lietoja lielu medikamentu daudzumu. Kā zināms no lietas apstākļiem, prasītāju pavadīja viņas meita, kura atradās dažu metru attālumā.

Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, durvju sensori reaģē savas normālas darbības ietvaros, par ko liecina videonovērošanas materiāli pirms un pēc prasītājas kritiena, sistemātiski durvju ieeju mezglu pārbaudes akti, slēdziens dienesta izmeklēšanas ietvaros. Automātisko durvju ātruma režīmus nosaka ražotājs nevis lietotājs.

Atbildētājas apsekošanas akti un slēdzienu akts ir sastādīti likumā noteiktajā kārtībā, tie nav atcelti. Turklāt tajos norādīto apliecina visi pārējie fakti, fakts par durvju ekspluatācijas turpināšanu, kā arī videoieraksts.

Nav norādīts, kādus normatīvos aktus atbildētāja ir pārkāpusi. Atbildētāja rīkojās atbilstoši, likuma ietvaros, kas neliecina par prettiesisku darbību vai neuzmanību.

Atbildētāja nepiekrīt prasītājas pieteiktajai ārstēšanās izdevumu summai.

Dažādi čeki un rēķini par kopējo summu 307,66 *euro* pievienoti divas reizes; daži nav pamatoti, jo nav čeka un nav saprotams, par ko veikts maksājums, kas kopā ir vēl 144,14 *euro*.

Daudzas no čekos norādītajām zālēm neattiecas uz prasītājas traumām, jo tās lieto citu slimību ārstēšanai.

[6]Prasītājas pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē uzturēja prasību un apelācijas sūdzību pēc tajās norādītajiem motīviem. Paskaidroja, ka atbildētāja nav pienācīgi veikusi durvju mehānismu uzstādīšanu un to noregulējumu atbilstoši ražotāja instrukcijām un norādījumiem. Pēc gūtajiem miesas bojājumiem saistībā ar lauzto kāju prasītāja cieš sāpes, pārdzīvojumus, kas saistīti ar dzīves kvalitātes mazināšanos, kustību ierobežojumiem, tādēļ atbildētājai ir pienākums atlīdzināt arī nodarīto morālo kaitējumu.

[7]Atbildētājas pilnvarotā pārstāve prasībai un apelācijas sūdzībai nepiekrita. Piekrita pirmās instances tiesas spriedumam. Paskaidroja, ka sūdzībā izteiktie apgalvojumi neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, prasītājai ir slikts veselības stāvoklis, grūti kustēties, durvju sensori reaģēja savas normālas darbības ietvaros.

Motīvu daļa

[8]Noklausoties pušu pilnvaroto pārstāvju tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, novērtējot rakstveida pierādījumus lietā un atbildētājas apelācijas sūdzības argumentus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta nosacījumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav izvērtējusi visus lietas apstākļus kopvērtējumā ar pušu sniegtajiem paskaidrojumiem, lietā esošajiem pierādījumiem un kļūdaini taisījusi nepamatotu spriedumu par prasības pilnīgu noraidīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi lietā ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt, Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likumā ir reglamentēts, kādā kārtībā tiesa noskaidro lietā nozīmīgos apstākļus, kam jārealizējas pierādījumu pārbaudes un analīzes veidā, kā arī izvirzītas noteiktas prasības spriedumam, ar kuru pēc būtības tiek izšķirts pušu starpā radies civiltiesiskais strīds.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem (..). Proti, spriedumu tiesa pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā (190.panta otrā daļa). Sprieduma motīvu daļā norāda lietā konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi, un argumentus, ar kuriem noraidīti tie vai citi pierādījumi (193.panta piektā daļa). Tiesai jāsniedz konstatēto apstākļu juridiskais novērtējums.

Kā redzams no lietas materiāliem pievienotā videomateriāla un pušu sniegtajiem paskaidrojumiem, 2017.gada 23.maijā plkst.14.32 (prasības pieteikumā un arī pirmās instances tiesas spriedumā kļūdaini norādīts plkst.15.59) /adrese/, /pers. B/, izejot no tirdzniecības un izklaides centra /Nosaukums A/, tā izejas automātiskās durvis negaidīti sāka vērties ciet, pagrūžot prasītāju no labā puses. Tā rezultātā, zaudējot līdzsvaru, viņa kritusi un, atsitoties pret betona grīdu, guvusi miesas bojājumus: kreisā augšstilba caurtrohantēru šķembainu lūzumu ar dislokāciju un galvas sasitumu. Sakarā ar gūto traumu prasītāja tajā pat dienā plkst.15.30 ievietota Daugavpils slimnīcā, kur ārstējusies līdz 2017.gada 9.jūnijam (1.sējuma 27., 132.-152.lapa).

Lietā nepastāv strīds, ka tirdzniecības un izklaides centra /Nosaukums A/ būve pieder sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (1.sējuma 15.lapa).

Piekrītot prasītājas apelācijas sūdzības argumentam, jāatzīst, ka atbildētājas paskaidrojumi, sagatavotie un tiesai iesniegtie dokumenti nesniedz atbildi, kāpēc prasītājai un aiz viņai sekojošai pavadonei, ieejot kustības sensora zonā izejas durvīm no labās sānu malas vai puses (nevis no priekšpuses

vai centra) un tām garām ejot, durvis nepalika atvērtas, bet pēkšņi automātiski sāka vērties ciet.

Atbildētāja skaidroja (1.sējuma 126.-127.lapa), ka sakarā ar cilvēku plūsmas trūkumu divu sekunžu laikā, durvis sāk lēni aizvērties, bet, kad durvju priekšā parādās cilvēki, pēc kādām sekunžu daļām tās sāk atkal atvērties. Ejot ārā, prasītāja neaprēķināja, kad durvis sāka kustēties un vai viņai pietiks vietas, lai izietu no tirdzniecības centra bez sadursmes ar tām. Iespējams, ka notika "saskarsme" ar durvīm. Uzskata, ka "saskarsmes" ar plecu nebija, un nav saskatāms, vai tā bija ar roku. Prasītājai neizdevās nostāvēt kājās, viņa zaudēja līdzsvaru un nokrita – notika nelaimes gadījums. Durvju aizvēršanās bija par kādiem 10 cm divās sekundēs, to starpā palika brīva vieta, lai "uzmanīgi kustoties", izietu caur durvīm.

Atbildētājas apgalvojumi neatbilst lietā un tiesas sēdē konstatētajiem apstākļiem.

Kā redzams no lietai pievienotā videomateriāla un fotogrāfijām, paralēli pastāv divas automātiski bīdāmās stikla durvis (ārējās un iekšējās). Prasītājai ar pavadoni tuvojoties izejai (pēc blakus izvietotās aptiekas apmeklējuma) iekšējām durvīm no labās puses, vienlaicīgi tirdzniecības centrā nesteidzoties viens pēc otra ienāk trīs vīrieši. Tajā pat laikā ārējām stikla durvīm pa centru tuvojas sieviete ar bērnu, kuru priekšā tās atveras, savukārt iekšējās durvis, ieejot pēdējam vīrietim un izejot prasītājai, sāk vērties ciet un notiek negaidīta durvju sadursme ar prasītāju.

Pretēji atbildētājas apgalvotajam, tiesa secina, ka prasītājai pieejot pie durvīm, tās pilnībā bija atvērtas un prasītājas gaitā nav saskatāmi kāda veida kustību traucējumi vai problēmas ar veselību, kas varētu būt par iemeslu sekojošam kritienam. Prasītājas kritiens un tā rezultātā gūtā trauma ir saistīta ar durvju aizvēršanos un saskari ar viņas ķermeni.

Līdz ar to secināms, ka iekšējo durvju kustību sensors savas darbības ietvaros ir reaģējis uz cilvēku plūsmu, kas virzās vairāk vai mazāk pa tirdzniecības zāles durvju centru (vidu), bet vienlaicīgi nav spējis uztvert un atbilstoši reaģēt uz divu izejošo cilvēku kustību no labās durvju puses (sāna).

Tiesa pievienojas sūdzībā paustajam viedoklim, ka šajā gadījumā durvju darbības sensori nebija ražotāja instrukcijām atbilstoši noregulēti, pareizi un pienācīgi nedarbojās. Durvīm vajadzēja darboties tā, lai prasītājai, ienākot sensoru darbības zonā, tās atvērtos un nevērtos ciet, kamēr notiek cilvēku plūsma.

Durvju ieeju mezglu apsekošanas un pārbaudes aktus, slēdzienus dienesta izmeklēšanas ietvaros (1.sējuma 153.-163.lapa), ko veikusi pati atbildētāja un tās norīkotie darbinieki, nevis neatkarīga, neieinteresēta komisija vai eksperti, nevar vērtēt objektīvi.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 104.panta pirmajai daļai tādus dokumentus, kurus pašrocīgi sagatavojusi un iesniegusi lietā ieinteresētā persona, par pierādījumiem var atzīt tikai tad, ja tajos ietvertās ziņas apliecina citi tiesas sēdē pārbaudīti pierādījumi.

Pati atbildētāja atsaucas uz lielo cilvēku daudzumu, kas gadā un ikdienā apmeklē tirdzniecības centru, ka neviens līdz šim nav cietis. Minētais pats par sevi drīzāk liecina par durvju mehānismu ekspluatācijas lielo slodzi, pastāvošo iespēju sabojāties vai atregulēties un līdz ar to arī pastāvošo risku saistībā ar centra apmeklētāju drošību.

Arī pats durvju ražotājs instrukcijās pasūtītājam norāda, ka nepareizi veikta uzstādīšana var radīt nopietnus ievainojumus, ka automātiskās durvis var radīt apdraudējumu, saspiežot, iebīdot, atsitot (..), ka nevar izslēgt arī neapzinātus apdraudējumus (2.sējuma 24.lapa).

Tas, ka prasītājai vajadzēja pašai būt uzmanīgākai, lai (pēc atbildētājas domām) virzītos vairāk uz durvju centru un tur atstāto brīvu vietu, neejot gar pašu labo durvju malu, neatbrīvo atbildētāju kā tirdzniecības centra īpašnieku no prasībā norādītās atbildības.

Par attaisnojumu atbildētājai nevar būt arī cietušās vecums un veselības stāvoklis. Minētajos apstākļos sadursmē ar durvīm varēja ciest arī pilnībā vesels cilvēks, gar atvērto durvju malu garām skrejošs bērns vai ratiņos stumjams zīdainis.

Atbildētāja ir atbildīga par savu darbinieku izvēli un rīcību atbilstoši Civillikuma 1782.pantam, kā arī atbilstošu speciālistu nepiesaistīšana pareizai sensoru noregulēšanai ir bezatbildīga un nepienācīga rīcība, kas pamato un neattaisno civiltiesisko atbildību par zemāka drošības standarta piemērošanu nekā norādīts durvju ražotāja instrukcijās.

Ja īpašnieks to nav nodrošinājis, secināms, ka atbildētāja ir rīkojusies prettiesiski un ir atbildīga par savas bezdarbības sekām.

Katram būves īpašniekam, lai aizsargātu sabiedrisko drošību, jātur sava būve tādā stāvoklī, lai no tās nevar rasties kaitējums ne kaimiņiem, ne garāmgājējiem, ne arī tās lietotājiem (Civillikuma 1084.panta pirmā daļa).

No lietas materiāliem pievienotajiem attēliem, video un pušu paskaidrojumiem secināms, ka par automātisko durvju esamību, izņemot bīdāmo stikla durvju pretējā kreisajā pusē plaukstas lieluma apļveida dzeltenas krāsas uzlīmi, trūkst atbilstošas uzmanību piesaistošas brīdinājuma zīmes. Nepastāv arī kāda veida skaņas signāls vai atzīmes (krāsojums) uz grīdas par atbildētājas pieminēto drošo zonu, durvīm uzsākot aizvēršanos un pēc dažām sekundēm apstājoties, ja tuvojas cilvēks.

Līdz ar to par pierādītu ir atzīstama atbildētājas prettiesiskā rīcība vai bezdarbība, kuras rezultātā prasītāja ir guvusi prasībā norādītos miesas bojājumus.

Lai konstatētu zaudējumu atlīdzināšanas pamatu, nepieciešams konstatēt četrus priekšnosacījumus, tas ir, kādas personas prettiesisko rīcību, šīs personas vainu, zaudējumu esamību un to konkrētu apmēru, cēlonisko sakaru starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem.

Atbildētājas prettiesiskā rīcība izpaudusies kā visu to darbību neveikšana, kuras vajadzēja veikt, lai nodrošinātu augstu tirdzniecības centra drošības līmeni un novērstu personu apdraudējumu un kaitējuma risku, un ne tikai piesaistot kvalificētus speciālistus durvju apsekošanā un uzturēšanā. Normatīvie akti atstāj īpašniekam rīcības brīvību sava īpašuma apsekošanā un pārbaudīšanā, uzliekot pienākumu sasniegt tādu īpašuma stāvokli, no kura neizceļas apdraudējums citu personu tiesībām un tiesiskajām interesēm.

Apstāklim, ka pret atbildētāju būtu ierosināts kriminālprocess vai kāda persona būtu notiesāta, nav izšķirošas nozīmes attiecībā uz atbildētājas rīcības tiesiskumu delikttiesiskajās attiecībās, tādēļ nav pamatota atsaukšanās uz valsts policijas lēmumu kā pierādījumu, nekonstatējot zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus.

Tirdzniecības centrs ir publiski pieejama vieta, un ēkā atrodas arī aptieka. Atbilstoši Preču un pakalpojumu drošuma likuma 6.panta pirmās daļas 4.punktam atbildētājai bija jānoregulē durvis un to darbība jānodrošina tā, lai ikviens, tai skaitā arī vecāka gada gājuma cilvēks, bērni vai arī patērētāji ar iespējamiem veselības traucējumiem spētu droši, neapdraudot savu dzīvību un veselību, gan ienākt, gan iziet.

Atbildības pienākums izriet ne vien no Civillikuma, bet arī no likuma "Par atbildību par preces un pakalpojuma trūkumiem", jo prasītāja guva kaitējumu veselībai laikā, kad izmantoja tirdzniecības centra pakalpojumus. Tas izriet no minētā likuma 5. un 10.panta.

Atbildētāja ir vainojama par nodarīto kaitējumu, jo, nenodrošinot pienācīgu automatizēto durvju darbību un to sensoru noregulēšanu, rīkojās pretēji tam, kā rīkotos krietns un rūpīgs saimnieks. Atbilstoši Civillikuma 1649. un 1784.pantam, ievērojot to, ka minētās darbības uzskatāmas par ārpuslīgumisku tiesību aizskārumu, atbildētājai ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, kas radušies arī visvieglākās neuzmanības rezultātā.

Atbildētājas rīcība, nenodrošinot pārvietošanās drošību tai piederošajā tirdzniecības centrā, ir galvenais un būtiskākais cēlonis, kura neesamības gadījumā kaitējums nebūtu radies.

Cēlonisko sakaru (durvju iedarbību uz prasītāju un tai nodarīto miesas bojājumu saikni ar video redzamo kritienu) apstiprina ekspertu atzinums (1.sējuma 203.-210.lapa).

Nav šaubu, ka minētie miesas bojājumi prasītājai varēja rasties 2017.gada 23.maijā medicīnas dokumentos un pušu aprakstītajos apstākļos.

Sakarā ar miesas bojājumu rezultātā nodarītajām sekām, rodas atbildētājas pienākums atlīdzināt tos izdevumus, kas radušies cietušajai ārstēšanās vai rehabilitācijas rezultātā, tajā skaitā par zāļu iegādi, ārsta apmeklējumiem un citiem ar to saistītajiem izdevumiem.

Izvērtējot prasītājas pieprasīto zaudējumu pamatotību saistībā ar kritiena rezultātā gūtajiem miesas bojājumiem un to apmēru, tiesa atzīst, ka prasība šajā daļā ir apmierināma daļēji.

Prasītāja sākotnēji lūgusi piedzīt ārstēšanās izdevumus 1616,25 *euro*, bet prasības papildinājumos (1.sējuma 116.-118.lapa) summa palielināta līdz 1913,86 *euro*. Taču kā pierādījumi lietā iesniegtas izziņas, kvītis un čeki par kopējo summu 1779,97 *euro*, no kuriem par pamatotu un piedzenamu atzīstama summa 1323,23 *euro*, tajā skaitā: par slimnīcu un ar operāciju saistītie izdevumi 215,23 *euro*, medicīniskā palīdzības dienesta pakalpojumi 53,03 *euro*, ortopēdiskā matrača iegāde 131 *euro*, tualetes krēsla iegāde 112 *euro*, funkcionālās gultas noma par maiju un jūniju 108 *euro*, izmaksas par ārsta vizītēm un prasītājas ambulatoro aprūpi 14,23 *euro* un izdevumi par medikamentu un medicīnas preču iegādi 689,74 *euro* (1.sējuma 36.-53., 123.-124.lapa).

Šie izdevumi par summu 1323,23 *euro* ir cēloniskā sakarā ar atbildētājas prettiesiskās darbības sekām, pierādīti ar lietai pievienotajām izziņām, kvītīm un čekiem, tostarp par medikamentu iegādi.

Pārējā daļā par zaudējumu atlīdzību 590,63 *euro* prasība ir noraidāma kā nepamatota un nepierādīta sekojošu apsvērumu dēļ.

Kā redzams no lietas materiāliem, par atsevišķiem iegādātajiem medikamentiem un precēm lietai pievienoti atkārtoti vieni un tie paši čeki un kvītis. Piemēram, 1.sējuma: 43. un 47. lapās par 27,04 *euro*, 43. un 48. lapā par 74,82 *euro*, 43. un 51. lapā par medikamentiem 32,59 *euro* vērtībā u.c., atbilstoši atbildētājas aprakstā (2. sējuma 43.- 44.lapa) uzskaitītajam par kopējo summu 307,66 *euro*.

Savukārt dažos čekos trūkst preču nosaukuma, iekļautas preces vai zāles, kas nav saistāmas ar prasītājas gūtās traumas ārstēšanu vai iegādātas vēl pirms negadījuma (čeks Nr.053004 par summu 1,62 *euro*). Šādi nepamatoti izdevumi ir par kopējo summu 149,08 *euro*, tai skaitā 5,70 *euro* (nav preču nosaukuma), iegādātajiem acu pilieniem 10,64 *euro*, askorbīnskābi 1,80 *euro*, miega zālēm 4,14 *euro*, piparu plāksteriem 1,68 *euro*, sirds pilieniem 1,79 *euro*, askorbīnskābi 1,83 *euro*, aspirīnu 1,22 *euro*, piparu plāksteriem, tēju un C vitamīnu 6,16 *euro* (1.sējuma 40., 42., 43.lapa), kā arī par summām 25,69 *euro* un 86,81 *euro* (1.sējuma 53.lapa), kurās trūkst norādes par maksātāju.

Lietā trūkst konkrētu pierādījumu par prasībā pieminētajiem rehabilitācijas izdevumiem, to apmēru, pievienoti tikai izraksti no pacientes medicīniskajām kartēm (1.sējuma 119.-122.lapa).

Līdz ar to prasība daļā par izdevumu, kas radušies cietušajai ārstēšanās, tajā skaitā par zāļu iegādi, ārsta apmeklējumiem un citiem ar to saistītajiem izdevumiem, ir pamatota un apmierināma tikai par 1323,23 *euro*.

Prasītāja lūdz arī morālā kaitējuma kompensāciju 25 000 *euro*, norādot, ka kritiena rezultātā gūtās traumas dēļ vēl arvien nespēj patstāvīgi pārvietoties, cieš psiholoģiskus pārdzīvojumus, kas saistīti ar dzīves kvalitātes mazināšanos, kustību ierobežojumiem un sāpēm konkrētajās ķermeņa daļās.

Atbilstoši Civillikuma 1635.panta pirmajai daļai katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Savukārt šā paša panta otrā daļa noteic, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Kā izriet no minētajām tiesību normām, morālais kaitējums ir tiesību aizskāruma sekas (ciešanas, sāpes, pārdzīvojumi), kas cietušajam rada tiesības uz apmierinājumu. Morālā kaitējuma nodarīšana dod tiesības cietušajam prasīt no aizskārēja mantisku atlīdzību, kuras apmēru nosaka tiesa.

Nepastāv vienotas likmes vai kritēriji, uz kuru pamata noteikt atlīdzību par nemantisko kaitējumu, tāpēc atlīdzības apmērs nosakāms katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, ņemot vērā taisnības apziņu un vispārīgos tiesību principus, kā to paredz Civillikuma 5.pants. Tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas prasībām sprieduma pamatojumā jānorāda argumenti, kuru dēļ tā uzskatījusi, ka noteiktais atlīdzinājums atbilst taisnības apziņai, citiem vārdiem, ka atlīdzinājums ir taisnīgs un samērīgs (*Augstākās tiesas 2018.gada 26.jūnija sprieduma lietā Nr. SKC-172/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0626.C40101714.1.S) 11.1.punkts*).

No juridiskās metodes viedokļa taisnīga atlīdzinājuma noteikšanu sekmē tā dēvētā gadījumu salīdzināšanas un tipizēšanas metode, kas balstās uz vienlīdzības principu, proti, salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos – atšķirīgam. Šajā ziņā tiesu prakse veido plašu uzziņas un salīdzināšanas materiālu. Ar katru tiesas izšķirto dzīves gadījumu pieaug salīdzināšanas iespēja un līdz ar to – arī tiesiskā stabilitāte. Protams, tiesu praksi nevar uzskatīt par vienīgo kritēriju atlīdzības noteikšanai nemantiska kaitējuma nodarīšanas gadījumā, taču neapšaubāmi tā izmantojama kā viens no palīgavotiem atbilstīga atlīdzinājuma noteikšanai. Tāpēc, kad lieta ir jāizspriež pēc tiesas ieskata, tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestās daļas noteikumiem ir nepieciešams analizēt citās līdzīgās lietās norādītos apsvērumus par atlīdzinājuma apmēru (*sal. Juridiskās metodes pamati. 11 soļi tiesību normas piemērošanā. Rakstu krājums/profesora E.Meļķiša zinātniskā redakcijā. Rīga: Latvijas Universitāte, 2003, 195.-197.lpp.*).

Civillietu tiesas kolēģija, nosakot prasītājai atlīdzināmā morālā kaitējuma atlīdzības apmēru, ņem vērā kasācijas instances tiesu praksi līdzīgās lietās, kā arī tās atziņas un principus, kas izteikti Augstākās tiesas 2010.–2011.gada tiesu prakses apkopojumā par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā un Augstākās tiesas 2011.–2016.gada tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse morālā kaitējuma noteikšanā saistībā ar prasītājam nodarīto tiesību aizskārumu, miesas bojājumiem vai tuvinieka bojāeju".

Augstākās tiesas Senāta rīcības sēdes 2013.gada 22.marta lēmumā lietā Nr. SKC-260/2013 konstatēts, ka atbildētājs izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, kā rezultātā prasītājs guvis vidēja smaguma miesas bojājumus (kreisā apakšstilba sasitums ar nobrāzumiem, asinsizplūdumu un multipliem lielā lielakaula un mazā lielakaula lūzumiem). Traumai pievienojās kreisā apakšstilba trofiska čūla, fistula un kaulu smadzeņu iekaisums. Prasītājs atzīts par trešās grupas invalīdu.

Tiesa atzinusi, ka no atbildētāja ir piedzenami 1 000 Ls. Šī summa ir samērojama ar prasītājam nodarītajām fiziskajām ciešanām, kā arī atbilst tiesu praksei līdzīgās lietās.

Savukārt Augstākās tiesas Senāta rīcības sēdes 2013.gada 9.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKC-200/2013 sakarā ar ceļu satiksmes negadījumā gūtiem vidēja smaguma miesas bojājumiem (kreisā augšstilba kaula mediālā kakliņa lūzums) apelācijas instances tiesa no atbildētāja par labu prasītājai piedzinusi atlīdzību par morālo kaitējumu 1 000 Ls. Tiesa ir ņēmusi vērā jau minēto Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumu par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā, prasītājas vecumu satiksmes negadījuma brīdī (84 gadi), kura dēļ psiholoģiskā līdzsvara atgūšana un atveseļošanās nav bijusi tik viegla, kāda tā būtu bijusi jaunākam cilvēkam līdzīgos apstākļos.

Augstākās tiesas Senāta rīcības sēdes 2013.gada 11.septembra lēmumā lietā Nr. SKC-0664-13 tiesa sakarā ar vidēji smagu miesas bojājumu nodarīšanu ceļu satiksmes negadījuma rezultātā piedzinusi no atbildētāja par labu T. P. (sejas sasitums ar sistu brūci zodā, labā spieķa kaula lūzums) atlīdzību par morālo kaitējumu 1 000 Ls, bet par labu D. V. (kreisā augšstilba lūzums ar dislokāciju) –1 500 Ls.

Morālā kaitējuma atlīdzības apmērs jāsamēro ar nodarīto kaitējumu. Tādējādi atskaites punkts morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanai ir nodarītais kaitējums (kaitējuma raksturs, tā nodarīšanas apstākļi, tas, vai kaitējuma rezultātā prasītājai radās kādas paliekošas sekas un citi būtiski apstākļi, kam ir nozīme atlīdzības noteikšanā) (*Augstākās tiesas 2015.gada 28.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-9/2015 (C30576709) 8.2.punkts*).

Miesas bojājumi, to raksturs izskatāmajā lietā, kas nodarīti prasītājai, pēc tiesas domām ir līdzīgi iepriekš apskatītajiem, kas gan pārsvarā gūti ceļu satiksmes negadījumu rezultātā. Bet, ja salīdzina izskatāmajā lietā prasītājas pieprasīto morālā kaitējuma atlīdzinājumu 25 000 *euro* kopsakarā ar iepriekš

minētajās lietās piespriestajām summām par morālo kaitējumu, to nevar uzskatīt par atbilstīgu nodarītajam kaitējumam tā iemesla dēļ, ka atlīdzinājums pieprasīts daudz lielāks.

No lietas materiāliem pievienotajiem izrakstiem no pacientes kartes, epikrīzes un eksperta atzinuma (1.sējuma 27.-35., 203.-210.lapa) redzams, ka pēc kritiena prasītāja iestājusies slimnīcā ar pamatdiagnozi: kreisā augšstilba caurtrohantēru šķembainu lūzumu ar dislokāciju un galvas sasitumu. Slimnieces vispārējais stāvoklis bijis apmierinošs, sūdzējusies par sāpēm kreisajā gūžā. Veikta operācija – kreisā augšstilba endoprotezēšana, pēcoperācijas periods bijis bez sarežģījumiem.

No minētā secināms, ka prasītāja pēc gūtās traumas ilgstoši pārdzīvojusi sāpes un atveseļošanās periods, ņemot vērā viņas vecumu (dzimusi 1939.gadā), bijis salīdzinoši grūts. Prasītāja saskaras ar pastāvīgām fiziskām sāpēm, kustību traucējumiem, sava veida neērtībām ikdienā, pastāv grūtības patstāvīgi pārvietoties, veikt citas ikdienišķas darbības, pārvietojas ratiņkrēslā. Pēdējo gadu laikā pirms kritiena medicīnas dokumentos uzrādītas diagnozes: mugurkaula kakla, jostas daļas spondiloze, labās gūžas locītavas koksartroze, kreisās un labās pēdas locītavas artrīts (..) abu acu vecuma katarakta, glaukoma.

Ievērojot visu iepriekš norādīto kopumā, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka atlīdzības apmērs ir nosakāms 3000 *euro*, kas ir samērīgi ar konstatētā morālā kaitējuma smagumu un sekām, un ir pietiekami, lai atbilstoši konstatētajam morālajam kaitējumam sniegtu prasītājai taisnīgu morālu gandarījumu un veiktu arī prevencijas funkciju atbildētājai.

Nosakot kompensācijas apmēru, Civillietu kolēģija ņem vērā arī pašas prasītājas daļēju vainu notikušajā: zinot, ka durvis atveras un aizveras automātiski, nav bijusi pietiekoši uzmanīga, ieejot to darbības zonā.

Līdz ar to prasība pārējā daļā 22 000 *euro* par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu noraidāma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.pantam, viens no ar lietas vešanu saistītajiem izdevumu veidiem ir izdevumi par advokāta palīdzību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.

Šo izdevumu atlīdzināšanas kārtību un apmēru reglamentē Civilprocesa likuma 44.pants, kura pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunkts noteic, ka atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30% no prasījumu apmierinātās daļas.

Lietā ir iesniegti dokumenti, no kuriem redzams, ka prasītāja ir samaksājusi zvērinātam advokātam 2013,14 *euro* par juridisko palīdzību civillietā (1. sējuma 165.-166.lapa).

Prasība ir apmierināta daļēji, no atbildētājas prasītājas labā kopsummā piedzīti 4323,23 *euro* (1323,23+3000=4323,23). Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu un 44.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu no atbildētājas prasītājas labā ir piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai 1296,97 *euro*.

Prasītāja, ceļot prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 2.punktu bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tādēļ pusēm nav savstarpēji piedzenamu tiesas izdevumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piedzenami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai.

Lietā ir aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi abu instanču tiesās, kas nav samaksāti iepriekš, - 7,61 *euro* (5,09+2,52=7,61 *euro*; 1.sējuma 2.lapa un 2.sējuma 82.lapa).

Tā kā prasība apmierināta daļēji (kopumā par 16,06 %), no atbildētājas valsts ienākumos ir jāpiedzen saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 1. un 10.punktu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktu no apmierinātās prasības summas 4323,23 *euro* aprēķinātā valsts nodeva 407,57 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 1,22 *euro* (16,06% no 7,61 *euro*).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] panta nosacījumiem, pusēm nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš – 10 dienas, sākot no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt daļēji /pers. B/ prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ par ārstēšanās izdevumu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, /pers. B/, personas kods /personas kods/, labā ārstniecības izdevumus 1323,23 *euro* (viens tūkstotis trīs simti divdesmit trīs *euro* un 23 centi) un morālā kaitējuma kompensāciju 3000 *euro* (trīs tūkstoši *euro*), kopā 4323,23 *euro* (četri tūkstoši trīs simti divdesmit trīs *euro* un 23 centi).

Noraidīt /pers. B/ prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ daļā par ārstēšanās izdevumu 590,63 *euro* un morālā kaitējuma kompensācijas 22 000 *euro* piedziņu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, /pers. B/, personas kods /personas kods/, labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 1296,97 *euro* (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit seši *euro* un 97 centi).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, valsts labā valsts nodevu 407,57 *euro* (četri simti septiņi *euro* un 57 centi).

Valsts nodeva ieskaitāma Valsts kases kontā LV55TREL1060190911200, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22 un datus lietas identificēšanai.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,22 *euro* (viens *euro* un 22 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde Valsts kase, kods TRELLV22, maksājuma mērķis-21499, lieta Nr.C12253717.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2019.gada 4.aprīļa – Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un atbildētājai samaksājot drošības naudu 300 euro kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot personas datus.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš

Tiesnese A.Šilova

Tiesnese L.Mežale